

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Стрельнікова Віктор Юрійовича
на дисертацію Кубатко Аліни Іванівни
«Формування культури здоров'я майбутніх фахівців
економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної
підготовки», поданої на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук зі спеціальності
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

Актуальність обраної теми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства, входження української освіти в європейський простір забезпечення належного рівня підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей набуває своєї актуальності. Модернізація економічних процесів вимагає високого рівня професіоналізму фахівців цієї галузі, а саме, навичок роботи з інформаційними системами та базами, моделювання процесів, проведення математичних розрахунків тощо. Всі ці дії потребують тривалого перебування за комп'ютером, значної концентрації та частого нервово-емоційного напруження, і, як наслідок зниження зору, порушення в роботі серцево-судинної і нервової систем. Оскільки працездатність і ефективність у професійній діяльності фахівців економічних спеціальностей напряму залежить від стану його здоров'я, то формування такої особистісної якості, як культура здоров'я є актуальною для фахівців цієї галузі.

Кубатко А. І. обґрунтовано актуальність, теоретичне та практичне значення дослідження. Варто окремо звернути увагу на прагнення дисертантки вирішити визначені в роботі суперечності, що є показником якості дослідження. Аналіз педагогічної та методичної літератури, наукових досліджень із окресленої проблематики дав змогу автору чітко сформулювати науковий апарат дослідження, зокрема його тему, яка логічно узгоджується з об'єктом, предметом і завданнями.

У дисертації простежується наукова новизна й особистий внесок здобувачки, який полягає в тому, що нею вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування культури

здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки.

Достовірність наукових положень і висновків підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, зокрема численних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених, інтернет-джерел.

Структура дисертації Кубатко А.І., що складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків, відображає логічний авторський підхід до викладу змісту роботи.

У вступі розкрито сутність і стан розробленості наукової проблеми, обґрунтовано її значущість, окреслено науковий апарат дослідницького пошуку: мету і задачі, об'єкт, предмет, наукову новизну та практичне значення, особистий внесок здобувача, апробацію й упровадження результатів, структуру та обсяг дисертації. У вступі коректно, у відповідності до нормативних вимог та потреб конкретної проблеми, висвітлено позиції теоретичного апарату.

У першому розділі – «Теоретичні засади формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки» – проаналізовано сучасний стан розробленості проблеми формування культури здоров'я фахівців економічних спеціальностей; визначено сутність поняття «культура здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей» та схарактеризовано його компоненти.

За результатами проведеного аналізу дисертаційних робіт, які стосувалися питання здоров'язбереження молоді в умовах освітнього процесу, дисертантом: з'ясовано різні підходи до визначення поняття «здоров'я»; узагальнено наукові дослідження стосовно проблеми мотивації та цілісного ставлення особистості до власного здоров'я, формування культури здоров'язбереження як сукупності цінностей здорового способу життя; схарактеризовано культуру через систему програм людського існування; її завдання, професійну культуру.

Обґрунтовано компоненти культури здоров'я фахівців економічних спеціальностей (світоглядний, когнітивно-праксеологічний, особистісний). З аналізу навчальних планів підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей встановлено концептуальні засади прикладної фізичної підготовки у формуванні культури здоров'я. З'ясовано, що особливості прикладної фізичної підготовки студентів економічних спеціальностей визначаються специфікою професійної діяльності.

Отже, у першому розділі подано вирішення першого і другого завдань дослідження.

У другому розділі – «Моделювання процесу формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки» – теоретично обґрунтовано та розроблено модель формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки.

Запропонована автором модель формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки складається з взаємопов'язаних структурних компонентів: аналітико-методологічний, організаційний та результативний.

До аналітико-методологічного блоку входить – соціальне замовлення, мета, завдання, підходи (системний, професійно-особистісний, діяльнісний, холі стичний, культурологічний, дискурсивний та аксіологічний) та принципи (загально дидактичні, принцип формування культури особистості, принципи прикладної фізичної підготовки та принцип ведення здорового способу життя), на яких базується формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки.

Організаційний блок містить три педагогічні умови формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки, а також зміст, форми, методи та засоби прикладної фізичної підготовки.

До складу результативного блоку моделі відносяться компоненти (світоглядний, конгнітивно-праксеологічний, особистісний) культури здоров'я, їх критерії (аксіологічний, пізнавально-діяльнісний, поведінковий), показники й рівні сформованості культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Результатом взаємодії усіх блоків моделі є позитивна динаміка у рівнях культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки.

Отже, у другому розділі подано вирішення третього завдання дослідження.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності моделі формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки» – здобувачем Кубатко А. І. розроблено критерії, показники та схарактеризовано рівні сформованості культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки; експериментально перевірено ефективність моделі формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки.

За результатами структурно-логічного аналізу категорії «культура здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей» було розроблено діагностичний інструментарій для оцінювання рівнів (пасивний, елементарний, базовий, високий) сформованості культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей, який містить критерії і показники: аксіологічний критерій, гносеологічно-діяльнісний критерій та поведінковий критерій.

Результати проведеного експерименту показують успішність у реалізації моделі формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки, розробленої у цьому дослідженні. У експериментальній групі якісні та кількісні зміни за

кожним із показників свідчать про позитивну динаміку в рівнях сформованості культури здоров'я фахівців економічних спеціальностей.

Було також сформульовано рекомендації для успішного формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей, які базуються на попередженні професійних захворювань. Таким чином, у третьому розділі подано вирішення четвертого і п'ятого завдань дослідження.

Наголосимо, що дисертанткою чітко визначено завдання усіх етапів педагогічного експерименту, обрано ефективні методи вимірювання, ґрунтовно проведено аналіз експериментальних даних. Слід відзначити широкий масив дослідження – експериментальна робота здійснювалась на базі п'яти закладів вищої освіти України. Оформлення дисертації не викликає зауважень, матеріал викладено аргументовано.

Апробація результатів дослідження проходила на міжнародних конференціях, усеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю, на тижнях науки факультету економіки і управління НУ «Запорізька політехніка». А теоретичні та практичні результати дослідження викладено у 17 публікаціях автора – з них 6 статей у наукових фахових виданнях, 1 стаття – закордонних наукових виданнях, 7 праць апробаційного характеру та 3 статті, які додатково висвітлюють результати дослідження.

Позитивно оцінюючи наукове й практичне значення результатів дослідження, вважаємо, за необхідне висловити свої зауваження та дискусійні положення.

1. Зважаючи на актуальність теми дослідження, цікавою є думка авторки, яким чином поєднується специфіка професійної підготовки економістів з прикладною фізичною підготовкою?

2. Чи будуть різними моделі формування культури здоров'я для економістів та фахівців інших спеціальностей?

3. З тексту роботи не зрозуміло, на який освітній рівень (магістр чи бакалавр) орієнтована модель?

4. Доцільним було б у першому розділі роботи подати порівняльний аналіз освітніх програм професійної підготовки фахівців економічних спеціальностей тих університетів, де було організовано педагогічний експеримент.

5. Авторкою серед провідних форм навчання обрано лекції та семінарські заняття, але ж заняття з фізичної культури, як правило, передбачають практичні заняття. Тому вважаю, що акцентування уваги на лекціях не є доречним.

Водночас, варто зазначити, що висловлені зауваження не є принциповими, вони мають рекомендаційний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку наукового дослідження Кубатко Аліни Іванівни.

Аналіз змісту дисертаційної роботи, автореферату, опублікованих праць дає підставу зробити такий висновок – дисертація Кубатко Аліни Іванівни «Формування культури здоров'я майбутніх фахівців економічних спеціальностей у процесі прикладної фізичної підготовки» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, що заслуговує на позитивну оцінку. Рукопис дисертації і автореферат оформлені відповідно до вимог пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. (зі змінами), а, отже, є всі підстави для присудження Кубатко Аліні Іванівні наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, фізичної
культури та управління освітою

Донецького національного університету
імені Василя Стуса

В. Ю. Стрельников